

Спеціалізованій вченій раді Д 26.455.03
у Державному закладі вищої освіти
«Університет менеджменту освіти» НАПН України
04053, м. Київ, вул. Січових Стрільців, 52-Д

ВІДГУК

**офіційного опонента, кандидата педагогічних наук, доцента,
професора кафедри психології та педагогіки**

Національної академії Національної гвардії України

Ізбаш Світлани Сергіївни

на дисертацію Припотень Олени Володимирівни

«Організаційно-педагогічні умови управління міжнародною проєктною діяльністю в загальноосвітньому навчальному закладі», подану до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.06 - теорія і методика управління освітою

Актуальність обраної проблематики виконаної роботи та її зв'язок з науковими програмами, планами, темами.

Для забезпечення доступності і якості освіти потребують модернізації та більш ефективного використання кадрові, управлінські й матеріально-технічні ресурси закладів загальної середньої освіти. На сучасному етапі соціально-економічні зміни стали звичним і постійним явищем в освіті. Заклади загальної середньої освіти називають постачальниками освітніх послуг, що, безперечно, змінює характер ролі керівника школи, професійна компетентність якого включає і володіння інноваційними технологіями. Важливою складовою успішного володіння проєктними технологіями є, в першу чергу, проєктна компетентність усіх учасників освітнього процесу ЗЗСО. Застосування проєктних технологій є одним з пріоритетних шляхів виховання конкурентоспроможного випускника.

Актуальність теми дослідження обумовлена: потребою формування у споживачів освітніх послуг життєвих компетентностей, які дозволять комфортно почувати себе у швидко мінливому та непередбачуваному глобалізованому соціумі; особливою актуальністю проблеми формування проєктних компетентностей керівників ЗЗСО; розширенням міжнародної діяльності з інтеграцією до європейського освітнього простору та тісним зв'язком між шкільною освітою та економічним зростанням країни.

Вищезазначене переконує, що тема дисертаційного дослідження Припотень О.В. «Організаційно-педагогічні умови управління міжнародною проєктною діяльністю в загальноосвітньому навчальному закладі» є соціально значущою та належить до досліджень актуальних за науковою проблематикою, затребуваних теорією і практикою сучасного управління освітою.

Дисертаційне дослідження виконано відповідно до зведеного плану науково-дослідної роботи Інституту менеджменту і психології Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України і пов'язано із напрямом планових досліджень кафедри педагогіки,

адміністрування та спеціальної освіти за темою «Підготовка конкурентоспроможних фахівців в умовах освітніх змін» (державний реєстраційний номер 0117U002378).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації Припотень О.В. забезпечений завдяки чіткій постановці та реалізації мети і завдань дослідження, а також комплексному використанню автором теоретичних, емпіричних та статистичних методів дослідження, які, на наш погляд, відповідають визначеній меті і завданням дисертаційної роботи. Структура дисертації презентована вступом, трьома розділами, висновками до розділів, ґрунтовними загальними висновками, списком використаних джерел, додатками, що відповідає вимогам до дисертаційних досліджень на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук.

В дисертації виділено особливості та типові умови реалізації міжнародних проєктів у відповідності з класифікацією й розподілом проєктів на види, що дозволяють відрізнити їх один від одного (с.81 д-ції) та досліджено які проєкти реалізуються в закладах загальної середньої освіти України (с.86-88 д-ції).

Поряд з проаналізованими основними етапами, без яких неможливий якісний проєкт (с.128-129 д-ції), розглянуто питання про особливості управління проєктною діяльністю і виділено ряд ключових функцій проєктного управління (с.130-131 д-ції), окреслено особливості управління міжнародною проєктною діяльністю у ЗЗСО (с.132 д-ції) та визначено професійні і особистісні компетенції керівника закладу освіти щодо проєктної діяльності (с.133-134 д-ції).

Аналітико-пошукова робота дозволила дисертантці провести аналіз участі ЗЗСО у міжнародних проєктах, виокремити міжнародний проєкт в закладі освіти, як окремий вид інноваційної діяльності та визначити основні ознаки притаманні міжнародним проєктам (с.127-128 д-ції), здійснити критеріальний аналіз і визначити основні завдання експериментальної роботи щодо перевірки ефективності організаційно-педагогічних умов управління міжнародною проєктною діяльністю в ЗЗСО.

Аналіз дослідження свідчить, що дисертантка ретельно опрацювала необхідну наукову літературу, чітко сформулювала основні положення та висновки проведеного дослідження, отримала результати, які мають теоретичне і практичне значення. Представлена у дисертації дослідно-експериментальна робота за темою дослідження складалася з етапів: констатувального (с.140 д-ції), формувального (с.143 д-ції), контрольного (с.145 д-ції).

Представлені дисертантом наукові висновки та пропозиції є достовірними та обґрунтованими. Поставлені завдання виконано, мети дослідження досягнуто.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що вперше:

- виокремлено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено організаційно-педагогічні умови управління міжнародною проєктною діяльністю в закладах загальної середньої освіти;

- розроблено модель, яка позиціонує процес управління міжнародною проєктною діяльністю в закладах загальної середньої освіти засобами впровадження схарактеризованих організаційно-педагогічних умов.

Уточнено визначення понять «проєкт», «міжнародний проєкт»,

«конкурентоспроможний випускник закладу загальної середньої освіти», «управління міжнародними проектами в закладі загальної середньої освіти», «проектування розвитку закладу загальної середньої освіти».

Удосконалено сутність та зміст організаційно-педагогічних умов управління міжнародною проектною діяльністю в закладах загальної середньої освіти шляхом запровадження ресурсного управління.

Подальшого розвитку набули теорія та практика управління міжнародними проектами в закладах загальної середньої освіти.

Значущість результатів дослідження для науки й практики та можливі шляхи їх використання.

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає в розробленні методичних рекомендацій щодо впровадження організаційно-педагогічних умов управління міжнародною проектною діяльністю в закладах загальної середньої освіти.

Повнота викладу результатів дослідження в опублікованих працях.

Основні положення та результати наукового дослідження відображено у 10 публікаціях, серед них: 6 статей у наукових фахових виданнях України з педагогічних наук, 1 стаття у зарубіжному фаховому виданні; 3 публікації у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій, в яких повністю відображено зміст дисертації.

Оцінка змісту й оформлення дисертації та автореферату. Дисертація та автореферат оформлені до вимог, що висуваються до такого роду наукових робіт. Зміст автореферату відповідає тексту дисертації.

Робота складається з анотацій, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг дисертації – 282 сторінки, обсяг основного тексту – 205 сторінок. Дисертація містить 14 таблиць і 27 рисунків, 7 додатків. Список використаних джерел містить 249 найменувань, із них – 24 іноземною мовою.

У вступі обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, схарактеризовано методи дослідження; висвітлено наукову новизну отриманих результатів та їх практичне значення; представлено відомості про апробацію та впровадження отриманих результатів дослідження, окреслено структуру та обсяг дисертації.

У першому розділі ***«Теоретичні основи управління міжнародною проектною діяльністю в закладах загальної середньої освіти»*** представлено теоретичні аспекти управління міжнародною проектною діяльністю в закладі загальної середньої освіти. Окреслюється стан та можливості розвитку міжнародної проектної діяльності в закладах загальної середньої освіти, здійснюється теоретичний аналіз міжнародної проектної діяльності як актуальної проблеми позиціонування закладів загальної середньої освіти в сучасному освітньому просторі. Обґрунтовано сутність управління міжнародною проектною діяльністю в умовах нової української школи. Доведено, що запровадження міжнародної проектної діяльності в закладах освіти активізують професійну і академічну мобільність учасників освітнього процесу та прогнозують розвиток позитивного іміджу освітньої установи.

Авторкою акцентовано проблему розвитку самостійної пізнавальної активності здобувачів освітніх послуг, що сприяє формуванню життєвих компетентностей і стає можливим за умови розробки й застосування інноваційних проєктних технологій у закладах загальної середньої освіти.

У другому розділі **«Наукове обґрунтування організаційно-педагогічних умов управління міжнародною проєктною діяльністю в закладі загальної середньої освіти»** обґрунтовано організаційно-педагогічні умови управління міжнародною проєктною діяльністю в закладі загальної середньої освіти; проведено критеріальний аналіз та схарактеризовано особливості впровадження організаційно-педагогічних умов управління міжнародною проєктною діяльністю в закладі загальної середньої освіти.

Визначено *зовнішні та внутрішні організаційно-педагогічні умови* управління міжнародною проєктною діяльністю в закладі загальної середньої освіти. До зовнішніх умов віднесено: різні види нормативного, програмного, наукового, методичного забезпечення управління міжнародною проєктною діяльністю в ЗЗСО; до *внутрішніх* організаційно-педагогічних умов віднесено: професійна компетентність керівника закладу освіти прогнозована на різноманітні формати і види педагогічної взаємодії з учасниками проєктної діяльності; сприяння кожному учаснику проєкту у розробленні індивідуального маршруту розвитку в рамках реалізації проєкту; наявність розробленої системи моніторингу проєктної діяльності, орієнтованої на фіксацію якісних змін у процесі надання освітніх послуг; активізацію використання різнопланових ресурсів успішного управління реалізацією міжнародних проєктів у закладі освіти.

За допомогою методу моделювання у схематичному відтворенні представлено модель управління міжнародною проєктною діяльністю в ЗЗСО. У дослідженні визначено структуру процесу управління міжнародною проєктною діяльністю в ЗЗСО, що містить наступні *компоненти*: мотиваційно-ціннісний; змістовно-процесуальний; організаційно-управлінський; результативно-оцінний.

Мотиваційно-ціннісний компонент включає мету та завдання реалізації організаційно-педагогічних умов управління міжнародною проєктною діяльністю в ЗЗСО на засадах ціннісних мотивацій. *Змістовно-процесуальний компонент* включає наукові підходи, принципи, функції, методи. *Організаційно-управлінський компонент* включає форми навчання, етапи процесу управління проєктною діяльністю, здійснення організаційно-методичного супроводу процесу реалізації організаційно-педагогічних умов управління міжнародною проєктною діяльністю в ЗЗСО. *Результативно-оцінний компонент* включає критерії: мотиваційний, когнітивний, операційно-діяльнісний; рівні: інтуїтивний, функціональний, креативний. Прогнозованим результатом впровадження моделі є ефективне управління міжнародною проєктною діяльністю у ЗЗСО, засобами впровадження схарактеризованих організаційно-педагогічних умов.

У третьому розділі **«Експериментальна перевірка ефективності організаційно-педагогічних умов управління міжнародною проєктною діяльністю в закладі загальної середньої освіти»** розроблено програму проведення експерименту; здійснено експериментальну перевірку ефективності організаційно-педагогічних умов управління міжнародною проєктною діяльністю

в ЗЗСО; визначено шляхи удосконалення організаційно-педагогічних умов управління міжнародною проектною діяльністю в ЗЗСО.

На етапі констатувального експерименту з'ясовано стан міжнародної проектною діяльності в ЗЗСО, рівень організації методичної роботи, якість інформаційного забезпечення освітнього процесу, стан психологічного клімату в педагогічному і учнівському колективах та організаційно-педагогічні умови управління міжнародною проектною діяльністю в ЗЗСО.

Формувальний експеримент позиціонує забезпечення підвищення якості надання освітніх послуг засобами створення відповідних організаційно-педагогічних умов управління міжнародною проектною діяльністю в ЗЗСО та їх постійного аналізу і корекції. Потенційними респондентами в дослідженні були визначені: управлінська команда (керівники ЗЗСО та їх заступники), вчителі й залучені до опитування представники учнівського самоврядування та батьківської громадськості.

За результатами дослідження, показники загальної оцінки параметрів за кваліметричною моделлю якості надання освітніх послуг в ЗЗСО на основі впровадження організаційно-педагогічних умов управління міжнародною проектною діяльністю у ЕГ є вищими, ніж у КГ. В обчисленні середньої арифметичної оцінки в частках одиниці визначено, що в ЕГ вона становить 0,867, а у КГ – 0,637, що на 23% менше від показників в ЕГ.

У процесі дослідження доведено, що якість освітніх послуг в закладі загальної середньої освіти, де впроваджено схарактеризовані організаційно-педагогічні умови управління міжнародною проектною діяльністю в ЗЗСО, підвищилась, що безперечно сприятиме утвердженню позитивного іміджу закладу освіти в сучасному соціумі.

Отже, управління міжнародною проектною діяльністю в ЗЗСО можна здійснювати засобами впровадження визначених та схарактеризованих організаційно-педагогічних умов, які забезпечують цілеспрямований вплив проектною діяльності учасників освітнього процесу, на підвищення якості освітніх послуг.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації. У цілому, позитивно оцінюючи наукове і практичне значення отриманих дисертанткою результатів, вважаємо доцільним висловити певні побажання і зауваження:

1. У вступі дисертації (с.20) та автореферату (с.2) авторка наводить суперечності, які негативно позначаються на управлінні міжнародною проектною діяльністю в ЗЗСО. Однак бажано було б більш детально позиціонувати їх розв'язання у процесі дослідно-експериментальної роботи.
2. У дисертації використано наукові доробки зарубіжних науковців щодо досліджуваного феномена, однак бажано було б більше відобразити їх при розкритті сутності та змісту поняття «проектна компетентність керівника ЗЗСО».
3. Текст дисертації дещо переобтяжений інформацією, яка інколи лише опосередковано стосується досліджуваної проблеми. За нашим

переконанням, якість дисертаційної роботи помітно підвищилася б за умови детального критичного аналізу сучасних дисертаційних робіт та монографій, що стосуються проблеми дослідження здобувача, та висвітлення малодосліджених або не досліджених аспектів (п. 1.2).

4. Не можемо не відзначити той факт, що робота значно виграла б, якби дослідниця під час викладу матеріалу дисертації зробила більший акцент на психологічному аспекті управління міжнародною проєктною діяльністю в ЗЗСО.
5. Аналіз нових підходів у забезпеченні управління проєктною діяльністю в ЗЗСО включає і проєктний підхід. Вважаємо, що цілком доцільним було б відображення результату його впровадження в авторських доробках Припотень О.В.

Зазначені побажання й зауваження не знижують теоретичної і практичної цінності проведеного дослідження, яке є цілісним, має наукову новизну та практичне значення.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертаційне дослідження Припотень Олени Володимирівни «Організаційно-педагогічні умови управління міжнародною проєктною діяльністю в загальноосвітньому навчальному закладі» відповідає паспорту спеціальності 13.00.06 – теорія і методика управління освітою та є завершеною самостійною науковою роботою, що містить нові науково обґрунтовані результати і за актуальністю, змістом, обсягом, новизною, обґрунтованістю наукових положень відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року (зі змінами, внесеними згідно з постановами КМУ № 656 від 19.08.2015 р., № 1159 від 30.12.2015 р., № 567 від 27.07.2016 р.), а її авторка – Припотень Олена Володимирівна – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.06 – теорія і методика управління освітою.

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
професор кафедри психології та педагогіки
Національної академії Національної гвардії України

С.С. Ізбаш

С.С. Ізбаш

